

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcý

Bank centralny i jego ważne zadania

dr Magdalena Kozieńska

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
21 marca 2023 r.

SGH
Szkoła Główna
Handlowa
w Warszawie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

1

Czym jest bank centralny?

Bank centralny to jedyna w swoim rodzaju instytucja, która reguluje obieg pieniądza w gospodarce - dba o wartość pieniądza

Bank centralny jest jedną z instytucji sieci bezpieczeństwa finansowego

W Polsce bankiem centralnym jest Narodowy Bank Polski

NARODOWY
BANK POLSKI

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

2

Czy w innych krajach też działają banki centralne?

W niemal każdym kraju, nie tylko w Polsce, działa bank centralny

Najważniejsze banki centralne na świecie to np.:

- Rezerwa Federalna Stanów Zjednoczonych
- Europejski Bank Centralny
- Bank Anglii
- Bank Japonii
- Szwajcarski Bank Narodowy

Bankiem centralnym nie jest np.:

- Bank Światowy
- Międzynarodowy Fundusz Walutowy
- Bank Rozrachunków Międzynarodowych

3

Jakie funkcje realizuje bank centralny?

Bank centralny jest:

- Bankiem emisyjnym
- Bankiem banków
- Bankiem państwa

Co to oznacza??
Sprawdźmy na przykładzie Narodowego Banku Polskiego...

4

NBP jako bank emisyjny

NBP jest emitentem pieniądza

-> tylko bank centralny może emitować polskie banknoty i monety, którymi płacimy

Bank centralny odpowiada także za zabezpieczenia znajdujące się na banknotach

NBP emituje także banknoty i monety kolekcjonerskie i okolicznościowe

Banknoty są produkowane przez Państwową Wytwórnę Papierów Wartościowych

Monety są produkowane przez Mennicę Polska

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIECJ

WWW.UNIwersYTET-DZIECIECJ.PL

5

NBP jako bank emisyjny

Wybrane zabezpieczenia na banknotach:

- Staloryt
- Znak wodny
- Nitka zabezpieczająca
- Recto-verso
- Mikrodruki
- Ultrafiolet

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIECJ

WWW.UNIwersYTET-DZIECIECJ.PL

6

Zasady sprawdzania banknotów

DOTKNIJ

POPTARZ

PRZECHYL

SPRAWDŹ

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

7

Banknoty i monety kolekcjonerskie

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

8

NBP jako bank emisyjny

NBP emituje gotówkę w formie fizycznej

NBP nie emituje waluty wirtualnej (ang. central bank digital currency, CBDC), choć niektóre kraje wprowadziły już taką formę pieniądza, tj. niektóre banki centralne emitują tzw. e-pieniądz

Waluty wirtualne banku centralnego to nie to samo co kryptowaluty!!!

NBP jako bank banków

NBP prowadzi rachunki bankowe pozostałych banków (banków komercyjnych) - każdy bank musi mieć rachunek w NBP, aby móc rozliczać się z innymi bankami

Na rachunku tym banki utrzymują też rezerwę obowiązkową

NBP prowadzi rozliczenia międzybankowe

Bank centralny jest także pożyczkodawcą ostatniej instancji (LoLR)

NBP jako bank państwa

- NBP prowadzi obsługę bankową Skarbu Państwa
- NBP prowadzi rachunki instytucji publicznych
- NBP prowadzi obsługę długu państwowego, ale nie może go finansować (tzw. zakaz finansowania monetarnego)
- NBP zarządza rezerwami walutowymi kraju

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

11

Jaki jest cel działania NBP?

Głównym zadaniem NBP jest utrzymywanie stabilnego poziomu cen

Innymi słowy NBP powinien dążyć do utrzymania stopy inflacji na stabilnym poziomie 2,5% (+/- 1 pkt procentowy) w średnim okresie - jest to tzw. cel inflacyjny

Jak to zrobić? Prowadząc odpowiednią politykę pieniężną

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

12

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

NBP ustala cenę pieniądza, czyli wysokość stóp procentowych:

- **Stopa depozytowa** - stopa po jakiej bank centralny przyjmuje od banków komercyjnych depozyty
- **Stopa referencyjna** - stopa procentowa wyznaczająca rentowność przeprowadzanych przez bank centralny operacji otwartego rynku
- **Stopa lombardowa** - stopa po jakiej bank centralny udziela bankom komercyjnym kredytu pod zastaw papierów wartościowych

13

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

NBP prowadzi tzw. operacje depozytowo-kredytowe, tj.:

- przyjmuje depozyty od banków komercyjnych
- udziela bankom komercyjnym kredytów lombardowych (pod zastaw papierów wartościowych)

NBP prowadzi także tzw. operacje otwartego rynku, tj.:

- repo - warunkowy zakup papierów
- reverse repo - warunkowa sprzedaż papierów

14

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

NBP ustala wysokość rezerwy obowiązkowej banków komercyjnych

NBP może prowadzić interwencje walutowe

Do niestandardowych instrumentów banku centralnego należą np. bezwarunkowy skup papierów wartościowych (komercyjnych lub skarbowych)

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

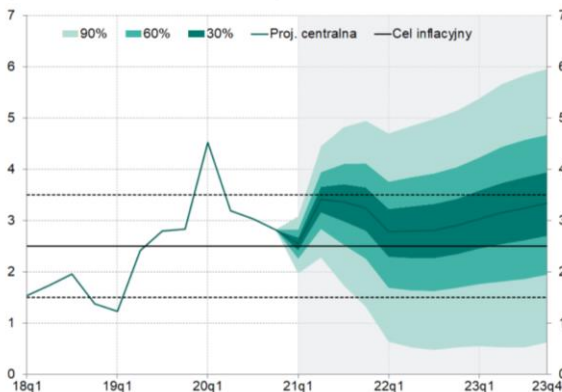
WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

15

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

Podejmując decyzję o podniesieniu lub obniżeniu stóp NBP analizuje prognozy inflacji

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

16

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

Jeśli stopa inflacji rośnie, wówczas bank centralny np.:

- podnosi stopy procentowe
- prowadzi operacje reverse repo
- podnosi stopę rezerwy obowiązkowej

Bank centralny prowadzi wówczas restrykcyjną politykę pieniężną (monetarną)

Jak NBP prowadzi politykę pieniężną?

Jeśli stopa inflacji spada, wówczas bank centralny np.:

- obniża stopy procentowe
- prowadzi operacje repo
- obniża stopę rezerwy obowiązkowej

Bank centralny prowadzi wówczas ekspansywną politykę pieniężną (monetarną)

Jakie inne zadania ma bank centralny?

NBP

- prowadzi działania na rzecz stabilności finansowej
- pomaga prowadzić politykę makroostrożnościową (kontrolować system finansowy „z lotu ptaka”)
- prowadzi działalność statystyczną (zbiera różne dane od różnych podmiotów)
- prowadzi działalność edukacyjną

Kto zarządza NBP?

Organami NBP są:

- Prezes NBP - reprezentuje NBP na zewnątrz, kieruje Zarządem i Radą Polityki Pieniężnej
- Rada Polityki Pieniężnej - prowadzi politykę pieniężną
- Zarząd NBP - kieruje bieżącą działalnością i realizuje politykę pieniężną

QUIZ

www.menti.com

1549 5084

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL